

ՄԱՔՍԱՒՈՐՆԵՐԸ

Մաքսաւորները հոռոմայիցի պաշտօն-
եաներ էին. անոնց գործն էր այլեւայլ
կարգի տուրքեր հաւաքել (արտօրէից և
ճամբաներու տուրքեր, տասանորդ, մաքս
և այլն):

Ա. ՀՈՐՄԻ ԵՒ ԿԱՅՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՒՍ
ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մաքսաւորը կամ հարկահանը կապա-
լով իր վրայ կ'առնէր տուրքերը, իսկ կա-
պալառութիւնը տեղի կ'առնէր անուր-
դով: Եւ որովհետեւ կամ ամբողջութեամբ
եւ կամ գէթ մասամբ կառավարութեան
վճարում ընելու համար պէտք էր մեծ
դրամագլուխ ունենալ, այդ պատճառաւ
կապալառուներու ընկերակցութիւններ կը
կազմուէին: Կայսրութեան ժամանակ կա-
պալառութեան պայմանաժամն էր հինգ
տարի:

Այս եղանակը թէեւ նպատաւոր էր
պետութեան, բայց հակառակն էր հարկա-
տուներու համար, որոնք կեղեքումներու
և տեսակ տեսակ խուժգուժ վարմունք-
ներու ենթակայ կ'ըլլային, վասնզի կապա-
լառուները ամէն ճիգ կը թափէին պետա-
կան գանձին իրենց վճարած կամ վճա-
րելիք գումարէն աւելին գանձել ժողո-
վուրդէն:

Այս հարկահաններն էին, որոնք կը
կոչուէին մաքսաւորներ: Անոնք իրենց ձեռ-
քին տակ ունէին երկրորդական պաշտօն-
եաներ (ճամբու բաժառու, հարկահաւաք
եւայլն), որոնք մեր օրերու մաքսատանց
պաշտօնեաներու նման կը կենային կա-
պալաններու գլուխը, քառուղիներու վրայ,
քաղաքներու գուռներն ու նաւահանգիստ-
ները: Ստորին գասակարգէ ընտրուած այս
պաշտօնեաները անբերիւղ որոշեալ սակէն
աւելի տուրքեր կը կորզէին ժողովուրդէն:

Այս պատճառաւ ժողովուրդին մէջ ա-
ռածի կարգ անցած էր սա խօսքը. «Ամէն
մաքսաւորները աւազակներ են»: Կիկերոն
կը գրէ թէ՛ ամենէն անարգ գործն է մաք-
սաւորութիւնը: Կարելի չէր այդ պաշտօն-
եաներուն դէմ որեւէ դատ բանալ, վասնզի

չատ անգամ վերին իշխանութիւնները չա-
հակից էին անոնց:

Բ. ՊԱՆԵՍՏԻՒ ՄԱՔՍԱՒՈՐՆԵՐԸ ԹԻՍՒՒՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Թիսուսի ժամանակ Յուդոն և Սամա-
րիան, զորս հոռոմայիցի գաղաւաթ մը կը
կառավարէր, Հռոմի իրաւասութեան են-
թարկուած էին, իսկ Գալիլիան ու Պերէան՝
Մեծն Հերովդէսի որդւոյն Հերովդէս Անտի-
պասի, և Տրաքոնացոց ու Արիւինացոց
երկրներն ու Իտալիան՝ իր Փիլիպպոս
եղբոր: Հետեւագլէ Յուդայի և Սամարիոյ
հարկերը ի հաշիւ Հռոմի կը հաւաքուէին
ու միւս երկրաւասիրունը՝ ի հաշիւ յիշեալ
երկու չորրորդականներուն: Ղեւի կամ
Մատթէոս Հերովդէս Անտիպասի հարկա-
հաւաքն էր Կափառնատումի նաւահանգիս-
տին մօտ (Մատթ. Թ. 1, 9), և Զաքէոս
հռոմէական կառավարութեան՝ Երիքովի
մէջ (Ղուկ. ԺԹ. 2): Մատթէոս պարզ մաք-
սաւոր մըն էր, ընդհակառակը Զաքէոս,
զոր Ղուկաս աւետարանիչ ճաքսապետ
կը կոչէ, հարկերու կապալառուն էր թե-
րեւ Երիքովի գաւառին:

Յովհաննէս Մկրտիչ Յորդանանի եղբ-
քը բարոյած առնել յորդորեց մաքսաւոր-
ներուն՝ որ օրինական սակէն աւելի տուրք
չպահանջէին (Ղուկ. Գ. 13): Զաքէոս կը
խոստանայ Թիսուսի՝ քառապատիկը հա-
տուցանել անոնց, որոնց զրկմբ ըրած հր
(Ղուկ. ԺԹ. 8): Այս բառը յունարէն բը-
նագիրին մէջ կը նշանակէ սուս գրգռու-
թիւններ ընկող զրաւ կորզել: Արդարեւ հար-
կահաւաքները չարաչարութեամբ ասոր ա-
նոր դէմ իբրեւ մաքսախոյսնէր սուս տա-
բաստանութիւնի կը յերիւրէին ու այս-
պէսով մեծամեծ գումարներ կը կորզէին:
Այս պատճառաւ Հրեաները կ'ատէին մաք-
սաւորները՝ մեղաւորներու, պոռնիկներու
ու միջնէ անգամ հեթանոսներու կարգին
գանելով դանոնք:

Պաղեստինի մէջ երկրորդական հար-
կահաւաքները ընդհանրապէս Հրեաներ
էին: Այս պարագան ալ աւելի ատէի
դարձուցած էր զիրենք, վասնզի բացի
կեղեքիչները ըլլալէ՛ն էին նաև գործիքները
աստուածապետական կարգերու թշնամի
Հռոմայեցոց ու մասնիչներու դեր կը
կատարէին թէ՛ քաղաքական եւ թէ՛ կրօ-

նական տեսակէտով: Այս պատճառաւ է որ շատ խորայնացնելու համար խղճի խնդիր էր սա կէտը՝ թէ «պէ՞տք է հարկ տալ կայսեր թէ ոչ»: Վճարելով այդ հարկը՝ հեթանոս թագաւորութիւն մը Աստուծոյ թագաւորութեան հետ փոխանակած չէի՞նք ըլլար միթէ: Ահա թէ ինչո՞ւ Հրեաները մասնաւորապէս կ'ատէին մաքսաւորները ու պարկեշտ մարդոց ընկերութիւնէն դուրս վտարած էին զանոնք (Ղուկ. Է. 34) ու կը զգուշանային սեղանակից ըլլալ անոնց (Մատթ. Թ. 11, Մարկ. Բ. 16, Ղուկ. Ե. 30), ու այսպէս բացարձակապէս զրկած էին զանոնք ժողովուրդի հաղորդակցութենէն: Արդիւլուած էր նոյնիսկ անոնց ուղորմութիւնը ընդունելու ու դրամ փոխանակել հետերնին: Ռարբիւններ մինչև ան-

գամ կ'ըսէին թէ մաքսաւորներու զղջումը ու հետեւաբար անոնց փրկութիւնը անկարելի բաներ են:

Հասկնալի է ուրիշն՝ թէ ինչո՞ւ Փարիսեցիները չէին ներքի Յիսուսի յարաբերութիւն ունենալ մաքսաւորներուն հետ և բարեսպակաժութիւն ցոյց տալ անոնց հանդէպ և թէ ինչո՞ւ ինքն իսկ Փրկիչը խիստ լեզու մը կը բանեցնէր անոնց գէժ՝ ընթէ հղբայրդ չլսէ Եկեղեցիին՝ «հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ անկա քեզ համար» (Մատթ. ԺԸ. 17): Ուրիշ անգամ մըն ալ կ'ըսէ. «Մաքսաւորներն ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ» (Մատթ. ԻԱ. 31), վասնզի լսեցին Յովհաննէս Մկրտաւիչի քարոզութիւնը և ապաշխարեցին:

Հայացուց՝ Մ. Ե. Ն.

ԲԱՆԱՍԵՂԾԱԿԱՆ

Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ա Շ Ա Ր Ք

Առ . . .

Ա.

Զէին փայլեր փու աչերըդ՝ թափուն մեծ յոյսերով,
Ու չէին բնաւ գուեակել ջանար ամոնք նրբամներն
Խորհրդաւոր երկիւնքին. զի կը մնայիր դուն հակած
Ակօսներու խոսքի վրայ ու այգիի ուռերուն.

Հորիզոնին ծիրը երբ չէր բըռնկած ճակալին,
Դուրս կ'ելլէիր, գործիքներդ ուսդ առած, տուներէն.
Գիտէիր թէ մօտ է օրն՝ ու, առանց սին խօսքերու,

Դուն կ'երթայիր ձորերու եւ սրբասուն սիրտերու
Խոնարհութեանը մէջէն, լըռիկ, անո՛նց ետեւէն՝

Որոնց Յիսուս կը պատմէր առակներն իր գեղեցիկ:

Բ.

Ճրճաւարտութիւն. զայն փոքրիկ մանուկ մ'հեգեց իրկրան
Երփնապակոյն վրայ, ուր կը ծաղկէին վարդենիք
Հրեւեակաձեւ. սլացումով: Այն ասեմ ա՛յնքան բարի
էր մարդը դեռ, որ կուտար իր պարզ հոգին՝ իրերուն: